

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep

0030 Oslo

29. september 2012

Vår ref. 326859/v3

Deres ref.

Høringssvar – Banklovkommisjonens utredning nr 26 – NOU 2012:13 Pensjonslovene og folketrygdreformen II

NITO – Norges Ingeniør- og Teknologorganisasjon er landets største fagorganisasjon for teknologer og ingeniører med over 70.000 medlemmer.

NITO mener Banklovkommisjonene burde ha fremmet forslag til overgangsregler for eksisterende pensjonsordninger i forbindelse med denne utredningen. Kommisjonen har i stedet valgt å dele sitt arbeid i flere delrapporter. Det fremstår i forslaget som uavklart hvorvidt dagens foretakspensjonsordninger skal kunne videreføres eller må avvikles helt. Dette er et svært viktig moment i forhold til totalvurderingen av forslaget.

Det er også uavklart hvordan pensjonsmidlene som nå er tjent opp i forskjellige ytelsesordninger skal behandles ved en eventuell overgang til det nye systemet. Banklovkommisjonen argumenterer for sitt valg å dele rapporten med at det er "... viktig av hensyn til arbeidslivets parter og tilbyderne av kollektive tjenstepensjonsordninger at det avklares så raskt som mulig hvordan et nytt forsikringsbasert tjenstepensjonsprodukt kan utformes. Først etter man ser hovedlinjene av hvilke produkt som kan tilbys og velges i framtiden, herunder plassering og fordeling av de ulike risikoelementene knyttet til avkastning og dødelighet i forhold til det trepartsforholdet som inngår i en tjenstepensjonsordning, vil det være mulig å vurdere overgangsregler, samt endringer i andre lover." Vi mener imidlertid at det er for mye i forslaget som er uavklart på nåværende tidspunkt til at man kan foreta en god vurdering av forslaget som helhet.

Etter vår mening fremstår likevel forslaget på ny ordning i det hovedsaklige som logisk og fornuftig som påslagsordning til den nye folketrygdpensjonen.

Maksimalsatser i innskuddspensjonsloven

Vi beklager at det ikke er kommet forslag til nye maksimalnivåer og knekkpunkter i innskuddspensjonsloven samtidig med satsene i dette forslaget. Det er vanskelig å ta stilling til forslaget uten at man ser hele løsningen under ett og hvilke alternativer man har å forholde seg til. All den tid knekkpunktene i innskuddspensjonsloven ikke passer sammen med strukturen i den nye folketrygdpensjonen, framstår det som opplagt at det burde kommet et forslag om tilpasning av innskuddspensjonsloven. Satsene burde også stått i harmoni med satsene i grunnmodellen i forslaget til ny lov om kollektiv tjenstepensjonsforsikring. Dette kan føre til at mange får dårligere pensjonsordninger enn de kunne fått fordi bedriftene velger en innskuddspensjonsordning med de begrensingene som ligger til denne ordningen.

Parallelle ordninger

De senere årene har mange selskap gått over fra ytelsespensjon til innskuddspensjon. Flere selskap har gitt arbeidstakerne valget om å beholde ytelsespensjonsordningen som en lukket ordning som gjelder bare for dem som allerede er omfattet av den ytelsespensjonsordningen, og hvor nytilsatte blir tilbudt en innskuddsordning i stedet. I en overgangsfase har disse selskapene to parallelle pensjonsordninger, en lukket ytelsespensjon og en innskuddsordning. Det ser i forslaget til ny lov om kollektiv tjenestepensjonsforsikring ikke ut som om det åpnes for parallelle ordninger. Dette er problematisk. Selskapene som har etablert innskuddsordning i tillegg til en ytelsesordning vil med stor sannsynlighet ha innskuddsordningen som sitt hovedalternativ fremover. NITO forventer derfor at det åpnes for parallelle ordninger også i forslaget til ny kollektiv tjenestepensjonsforsikring dersom det ikke åpnes for at ytelsespensjonsordningen kan videreføres.

Pensjonsgrunnlaget

Vi mener det er positivt at ordningen har beholdt opptjeningsmulighet for inntekter opp til 12 G. Det er også svært positivt at opptjeningen starter fra første krone og ikke fra 1 G. I forlengelsen av dette savner vi at det også foreslås endringer i Lov om obligatorisk tjenestepensjon slik at opptjeningen også i innskuddspensjonsordninger skal starte fra første krone og ikke fra 1 G.

Det er positivt at opptjeningstiden er satt fram til 75 år.

NITO kan i den andre enden av opptjeningstiden ikke støtte at opptjening ikke starter før fylte 20 år. Når man har alleårsopptjening, bør også personer som begynner i lønnsarbeid før denne alderen og som oppfyller de andre kravene til medlemskap i ordningen kunne være medlemmer. Departementet bør derfor tilpasse reglene for laveste opptjeningsalder til folketrygdens nedre aldersgrense på 13 år. Mange som velger yrkesfaglige studieretninger vil ha inntekter før fylte 20 år som bør omfattes av regelverket.

Individuell investeringsportefølje

NITO mener at arbeidstakerne får for lite medbestemmelsesrett i forhold til muligheten for individuell investeringsportefølje. I forslagets § 5-5 (1) andre punktum står det at "Foretaket og pensjonsinnretningen skal inngå avtale om hvordan investeringsporteføljen skal sammensettes ..." og i tredje punktum står det at "Før foretaket gjør dette, skal styringsgruppen gis anledning til å uttale seg." Videre foreslås det i forslagets § 5-5 (2) at nullgarantien faller bort når denne investeringsmåten velges. NITO mener det er svært problematisk at foretaket ensidig kan bestemme at nullgarantien ikke skal gjelde og at styringsgruppen kun har uttalerett i denne sammenheng. NITO ber om at det vurderes en modell i tråd med § 5-5 som krever 2/3 flertall blant de ansatte og reservasjonsrett for personer som er ansatt på beslutningstidspunktet.

Utbetalingstid

Den gjennomsnittlige levealderen i Norge har økt betraktelig de siste hundre årene. Alle fremskrivninger tyder på at den også vil øke i årene fremover. NITO har som prinsipielt utgangspunkt at tjenestepensjoner på linje med folketrygden bør være livsvarige ytelser. Vi ser likevel at i ikke-forsikrede ordninger kan dette begrense de årlige utbetalingene i for sterk grad. Det er derfor positivt at det er innført strengere regler for utbetalingslengde slik at man minst skal få utbetalt tjenestepensjon til 80 år.

Det er positivt at de maksimale satsene er satt så høyt at det skal være mulig å oppnå en 2/3 nivå av lønn, men det virker unødvendig å redusere makstaket fra 70 % grensen som i dag gjelder i

foretakspensjonen og erstatte den med 66 %. Vi frykter at reduksjon av makstaket kan føre til at flere selskaper velger å svekke pensjonsordningene de tilbyr til sine ansatte.

Arbeidstakerfinansiert tilskudd

Forslaget til ny lov om kollektiv tjenstepensjonsforsikring åpner i § 4-25 for at det kan fastsettes at medlemmene selv skal innbetale en årlig innskuddspremie til pensjonsordningen. Dette krever 2/3 flertall blant de ansatte og det er reservasjonsrett for personer som er ansatt på beslutningstidspunktet. Ved senere ansettelse, har de nyansatte ikke reservasjonsrett. Årlig innskuddspremie kan ikke settes høyere enn halvparten av lovens grenser for årlig premie for alderspensjon, henholdsvis 3,5 % og 4 % for standardmodellen og grunnmodellen. NITO mener det bør åpnes for større fleksibilitet mht arbeidstakerfinansiert tilskudd. Det bør være større valgfrihet for den enkelte arbeidstaker, både i forhold til inngåelse av avtale om arbeidstakerfinansiering og mulighet for reservere seg ved nyansettelse etter avtaleinngåelse. Nivået for arbeidstakerfinansiering bør settes til å sammen med arbeidsgiverandelen å kunne nå maksimalnivåene.

Balanseføring

Det er svært positivt at det er lagt vekt på å begrense foretakenes plikt til å balanseføre nåverdi av fremtidige forpliktelser knyttet til pensjonsordninger.

Det er derimot negativt at det fortsatt fremstår som uklart hva plikten til å balanseføre består i for grunnmodellen. Dersom det blir klarlagt at grunnmodellen ikke vil føre til balanseføring, er grunnmodellen et godt alternativ til innskuddsbasert tjenstepensjon. Dersom det blir balanseføring, om enn i et begrenset omfang, vil den innskuddsbaserte tjenstepensjonsordningen fortsatt oppfattes som en administrativt og økonomisk enklere tjenstepensjonsordning og mange arbeidsgivere vil fortsatt velge å omdanne sine ytelsesbaserte ordninger til innskuddsbaserte ordninger, noe som normalt vil føre til dårligere pensjoner for arbeidstakerne. Spørsmålet om balanseføring må derfor avklares snarest.

Valg av navn på ordningene

Valg av benevnelse «standardmodell» og «grunnmodell» fremstår som forvirrende. Det er ikke entydig hva som er hva. Det kan argumenteres med at det er sannsynlig at mange foretak vil velge grunnmodellen tatt i betraktning at den fører til minst balanseføring. I så fall bør det finnes en annen benevnelse på standardmodellen.

Med vennlig hilsen

Marit Stykket
President

Steinar Sørli
Generalsekretær